

Decisiones Sacramentales, Theologicæ, Canonicae, & Legales

In Quibus Tota materia Sacramentorum, Theologiæ Moralis, Juris Canonici, & Quæstiones plurimæ Juris Civilis explicantur, dilucidantur, & traduntur, Eruditionibus, Historiis, & Exemplis adornatæ ; Opus Episcopis, Vicariis, Parochis, Confessariis, aliisque Studiosis utile, ac jucundum In Libris novem ...

De Venerabili Eucharistiæ Sacramento Decisiones Theologico-Legales

Chiericato, Giovanni Maria

Augustæ Vindelicorum, 1730

Decisionis LVII. Ad Decembris Quæsitum secundum. Argumentum.

Controvertitur, an Communio Eucharistica devotè sumpta proficiat ad satisfactionem pœnarum, quas communicans solvere debet, vel in hac ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94643](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94643)

Sed illud est observatione dignum, quod notat Colleg. Salmanticen. De Sacramentis in genere tr. 4. cap. 6. num. 6. his verbis: *Qui diu retinet Hostiam in ore, ita ut species corrumpantur, antequam deglutiantur, non recipit fructum Eucharistiae; quia non dicitur applicata suscipienti, antequam deglutiatur.* Quod fufius advertit Bonac. de Eucharist. disp. 4. q. 4. punct. 2. n. 2. Frequenter accidit, adeo exiles particulas consecratas exhiberi communicantibus, ut si horum aliqui nimiam in ore humiditatem, vel aqueam pituitam habeant, ex ea species ipsæ sacramentales absque mora corrumpi valeant; & iisdem corruptis, non trahatur in stomachum Sacramentum; sed sola pituita, vel humor aqueus. Igitur non negligant Parochi, suas plebes opportunè docere, ne diu retineant in ore Sacramentum; immò illam satagant devotè deglutire, ac in stomachum trahere, ad consequendam gratiam, alioquin mirificos effectus tantum Sacramenti.

Scitu dignum illud est, quod legitur de S. Philippo Nerio in ejus Vita libr. 2. cap. 1. num. 13. Vide licet: *Procurava di prendere delle più grosse hostie, e haveffe potuta trovare; acciocche quelle sacratissime specie durassero più lungo tempo: e maggiormente potesse gustare di quel soavissimo Cibo; nel gusto di cui, come attestano quelli, che gli servivano la Messa, prorompeva alle volte in affetti inspiegabili.*

DECISIONIS LVII.

Ad Decembris Quæsitum secundum.

ARGUMENTUM.

Controvertitur, an Communio Eucharistica devotè sumpta proficiat ad satisfactionem pœnarum; quas communicansolvere debet, vel in hac vita, vel in Purgatorio? Declaratur, quid sit Satisfactio? Quibus operibus fiat? Quid sit satisfacere ex opere operato, vel ex opere operantis? & resolvitur controversia eum distinctione.

SUMMARIUM.

- 1 Satisfactio quid sit?
- 2 Pœna debita pro peccatis remittitur tota in tribus casibus.
- 3 Satisfactio quot modis fieri possit pro peccatis?
- 4 Opere operantis, & Opere operato, quid his terminis intelligendum?
- 5 Eucharistia devotè suscepta remittit pœnas debitas pro peccatis, non ex opere operato, sed ex opere operantis.
- 6 Satisfactio requirit opera pœnalia.
- 7 Satisfieri potest pro peccatis etiam per actus virtutis non pœnales.
- 8 Pœnalitates sentiuntur etiam in Communione facienda, præcipue in religiosis domibus. Et cur?
- 9 Communio imponi potest à Confessario pro penitentia sacramentali.

QUÆSITUM SECUNDUM.

Utrum Communio Eucharistica devotè sumpta proficiat ad satisfactionem Pœnarum, quas Communicansolvere tenetur vel in hac vita, vel in Purgatorio, non solum pro culpis venialibus; sed etiam pro culpis mortalibus alias remissis?

Pro clara Quæstioni resolutione notanda sunt præter tria Præmissa.

Primum est. *Satisfactionem* in genere sumptam, esse *redemptionem voluntariam æquivalentis alias indebiti*. Dicitur esse *redemptionem* tamquam actum justitiæ ad differentiam donationis, quæ est actus liberalitatis. Dicitur *Voluntariam*: quia qui per vim patitur, ut damnatus in inferno, non satisfactionem, sed satisfactionem dicitur facere; at in Purgatorio animæ dicuntur satisfacere, quia spontè, ac voluntariè subeunt pœnas. Dicitur, *æquivalentis*; nam in hoc consistit illud *satis*, id est reddere quantum debet ex justitia. Dicitur, *alias indebiti*, quia si quis dat, quod debet ob aliam causam, puta ob legatum, non satisfacit pro debito ex contractu. Porro Satisfactio habet locum non solum in civilibus, sed etiam in criminalibus; siquidem offendens redditur per culpam debitor offensi; & quia omne peccatum habet rationem malitiæ, & offensa; per ipsum homo fit debitor ad satisfaciendum Deo offenso; à quo taxata est pœna æterna pro peccato mortali temporalis vero pro venialibus; sed illa æterna per Passionem, & merita JESU CHRISTI Redemptoris nostri, mediantibus Sacramentis ab eo institutis, commutatur, & fit temporalis, solvenda vel in hac vita, vel in Purgatorio; tribus casibus exceptis, scilicet Baptismi in adultis, Martyrii, & perfectæ, ac summæ Contritionis cum penitentia Sacramento in re, vel in voto; in quibus tribus casibus Deus indulget, & remittit totam pœnam, ut latè probat Emin. Card. de Lauræa in 4. sent. tom. 2. de Penitentia disp. 13. num. 76. ubi notat, necessitatem, & obligationem solvendi pœnam temporalem post remissionem culpæ, & æternæ pœnæ originatè oriri à meritis ipsius peccati mortalis, quod tantæ est indignitatis, ut etiam si remittatur, adhuc dignum sit puniri aliqua alia pœna.

Secundum præmissum. Hæc autem satisfactio pro pœnis temporalibus debitis tum ob peccata venialia, tum ob mortalia remissa, fieri potest ab homine Christiano in hac vita (præter summationem Indulgentiarum, quæ à Papa, & à Prælati conceduntur:) I. per actus internos, nempe per charitatem, per contritionem, & similes in virtute meritorum, & gratiæ Christi, II. per actus externos pœnales voluntariè assumptos, ut jejunia, peregrinationes, carnis macerationes, & alia. III. per afflictiones, & flagella à Deo immissa, & patienter tolerata. IV. per actus etiam non pœnales, dummodò sint actus honesti, & cujuscunque virtutis. V. Et non solum per opera supererogationis, sed etiam per opera, quæ sint de præcepto; & in præcepto; dummodò adsit intentio satisfaciendi vel formalis, vel saltem virtualis. VI. si ve dicta opera satisfactoria sint imposita à Confessario in Sacramento Penitentia, cujus dicuntur esse pars integralis; si ve sint electa, & voluntariè assumpta ab ipso satisfaciente. VII. Non solum si satisfaciens pro culpis confessis, & dimissis sit in gratia, sed etiam si incidisset in novum peccatum mortale; si ve opera satisfactoria sint pars præcedentis Sacramenti penitentia, & imposita à Confessario, si ve per ipsum satisfacentem spontè electa, atque assumpta. VIII. Quamvis intenderet satisfacere vel pro peccatis jam confessis, & remissis, vel pro peccatis nondum remissis; at in hoc ultimo casu satisfactio non esset de condigno, sed tantum de congruo, quatenus per attritionem exercendo opera penitentialia potest à Deo impetrare remissionem alicujus pœnæ temporalis, in quam

quam erit commutanda æterna tempore futuræ contritionis, vel actualis confessionis Sacramentalis culparum mortalium, in quibus nunc reperitur ut doctè ac subtiliter disputando probat Emin. Card. de Lauræa *disc. tom. 2. in tract. de Penitentia disp. 13. ab art. 6. usque ad art. 10.* Maius in *Theol. Moral. disp. 21. quest. 11. art. 2.* & Lessius in *Operib. Positiv. de Penit. in addit. ad D. Thom. quest. 14. art. 1. num. 2.* ubi non consentit, opera satisfactoria exercita in peccato mortali nisi sint imposita à Confessario; habere vim satisfaciendi.

Tertium præmissum. Communis terminus loquendi est inter Theologos, quod Sacramenta suos producant effectus ac virtutes vel ex opere operato vel ex opere operantis; idcirco notandus est sensus, & vis hujus locutionis. Tunc enim Sacramentum dicitur operari ex opere operato, quando consideratur, ut opus institutum à Deo ad dandam gratiam, vel producendum effectum proprium ejusdem Sacramenti, præscindendo à merito Ministri, vel suscipientis. Tunc autem effectus Sacramenti dicitur ex opere operantis, quando ob dispositionem, & meritum suscipientis conceditur aliquid abundantius, respectu scilicet majoris devotionis, fidei, charitatis, aut alterius virtutis, quam ex auxilio Dei exerceat ille, qui suscipit Sacramentum. Reginald. in *Praxi libr. 26. num. 46.* Bonacina de *Sacramentis in genere tom. 1. disp. 1. quest. 4. punct. 1. in princ.* Maius in *Theol. Moral. disp. 16. num. 20.* Emin. Card. de Lugo de *Eucharistia disp. 19. num. 160.* Et Emin. Cardin. de *Lauræa in 4. sent. tom. 1. disp. 8. num. 19.*

His prænotatis pro resolutione quaest. communis est Theologorum sententia; Eucharisticam Communionem devotè susceptam proficere satisfactionem pœnarum, ad quas pro peccatis tenetur suscipiens; at non ex opere operato, sed ex opere operantis; id est non principaliter, & directè virtute Sacramenti; sed ex actibus charitatis, & devotionis ejusdem suscipientis, juxta doctrinam Angelici Doctoris 3. part. q. 79. art. 5. in corp. ubi præmissa distinctione, quod Eucharistia considerari potest vel tamquam Sacrificium, vel tamquam Sacramentum, ita subdit: *Si igitur consideretur ut Sacramentum, habet effectum dupliciter. Uno modo directè ex vi Sacramenti; alio modo quasi ex quadam concomitantia, sicut & circa continentiam Sacramenti dictum est. Ex vi quidem Sacramenti directè habet illum effectum, ad quem est institutum. Non est autem institutum, ad satisfaciendum, sed ad spiritualiter nutriendum per unionem ad Christum, & ad membra ejus; sicut & nutrimentum unitur nutrito. Sed quia hæc unitas fit per charitatem, ex cujus fervore aliquis consequitur remissionem non solum culpæ, sed etiam pœnæ; inde est, quod ex consequenti per quandam concomitantiam ad principalem effectum, homo consequitur remissionem pœnæ, non quidem totus, sed secundum modum suæ devotionis, & fervoris.* Et idcirco sequenti hanc doctrinam in terminis nostri quaest. ad ipsum affirmativè respondent Suarez de *Eucharist. disp. 63. sect. 10.* Reginald. *lib. 29. num. 142.* Bonacina eod. tract. de *Euchar. disp. 4. qu. 4. punct. 1. num. 9.* Sotus in 4. dist. 11. quest. 2. art. 1. Lessius de *Eucharist. q. 79. num. 14.* Volpi resol. 57. num. 23. Candid. Brognolus in *specul. Clericor. tract. 9. cap. 10. num. 8.* Emin. Cardin. de *Lauræa de Eucharist. disp. 26. num. 56. & 69.* & Emin. Cardin. de Lugo eod. tract. de *Eucharist. disp. 12. num. 98.*

ubi latius extendit virtutem satisfactivam dicendo quod licet ea non proveniat ab Eucharistiae Sacramento ex opere operato; id debet intelligi principaliter, & immediatè, liquidem mediatè ex eodem Sacramento provenit, & emanat.

Neque officit, si quis dicat, satisfactionem pro pœnis debitis ob peccata requirere opera pœnalia; S. Thom. in *supplem. 3. p. q. 15. art. 1.* & Concil. 6. Trid. sess. 14. cap. 8. at nulla pœna expeditur in Eucharistica Communionem; immò suavis, & delectatio juxta illud: *Panem de cælo præstitisti eis, omne delectamentum in se habentem.* Quia respondetur primò ex communi Theologorum doctrina satis. 7 fieri posse pro pœnis temporalibus tam pro se, quam pro aliis, sive vivis, sive defunctis, non solum per opera pœnalia, sed etiam per actus virtutum etiam non pœnales, ut pluribus probat, (& dictum est supra in secundo præmissis) Emin. Card. de Lauræa *disp. 13. de Penitent. art. 6. §. 3.* Et Maius in *Theolog. Moral. disp. 24. num. 63.* Respondetur secundo quod omne opus virtuosum potest dici pœnale, quia includit in se semper aliquam difficultatem, aut pœnalitatem in executione, ob aversionem naturæ, quæ tardio afficitur, & patitur contradictiones in bene agendo; nam post amissam originalem justitiam, & post naturæ lapsum homo inclinatur ad inferiora, & terrena; ut concorditer docent omnes Theologi Scholastici & Morales. Emin. Card. de Lugo de *Sacram. Penit. disp. 24. sect. 3. §. 2.* Maius in *Theol. Moral. eod. tract. disp. 21. num. 275.* Emin. Cardin. de *Lauræa d. disp. 13. art. 6. §. 4.* Reginald. *lib. 7. num. 4.* Valentia *tom. 4. disp. 7. quest. 14. punct. 3.* & Layman. de *Sacram. Penitent. lib. 5. tract. 6. cap. 15. num. 9.* Sed in præparatione necessaria ad devotè manducandum cœlestem panem plures tolerandæ sunt pœnalitates, & potissimum in religiosis Communitatibus, in quibus, ut mihi aliquando testabatur pia, ac prudens Monialis, opus est multa patientia in die Communionis, nam sæpe sapius dato signo ad communicandum, accedentibus Monialibus ad locum Communionis, una earum ingreditur locum Confessionis, & ibi detinet Confessarium per medium horæ, ac etiam per horam integram, ipso timente ex animi pusillanimitate, vel nolente eam licentare ob humanos respectus, & interim cœteris omnis patitur, tardio afficitur, tum ob spiritum indiscretum illius Monialis, tum ob imprudentiam Confessarii, nescientis eandem debitis objurgationibus mortificare. Idcirco Communionem piè susceptam proficere ad satisfactionem pœnarum est communis 9 consensus Doctorum; qui ulterius advertunt, eandem communionem posse imponi per penitentiam, & tamen penitentia Sacramentalis injungitur in satisfactionem pœnarum. Gobat in *Theolog. Experim. tract. 4. num. 54.* Emin. Card. de Lugo de *Sacram. Penit. disp. 25. num. 66.* & Collegium Salmanticen. *tom. 10. De Sacramentis in genere tract. 6. cap. 10. num. 41.* hæc verba scribens: *Pœnestetiam in penitentiam injungi susceptio Eucharistia, si à Confessario judicatum fuerit expedire; ut rectè docent Lugo disp. 25. num. 66. N. Anton. num. 1611. Paulus N. Gabriel, & Aversa locis citatis: frequens enim, & consuetum est, ut Confessarii hoc genus satisfactionis injungant; quod & in Dei honorem cedit, & solet penitenti esse valde utile, & opportunum.*